

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๗

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๗

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐)

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ และนายชูชาติ ศรีแสง โจทก์ร่วม ฟ้อง
นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ เป็นจำเลย ฐานความผิด ดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณา
พิพากษาคดี ศาลอาญารับฟ้อง เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๔๓๐๕/
๒๕๔๒ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำฟ้องสรุปได้ว่า จำเลยได้กระทำความผิดกฎหมายหลายกรรม โดยดูหมิ่น
นายชูชาติ ศรีแสง นายจิระ บุญพจนสุนทร และนายวินัย วิมลเศรษฐ์ ซึ่งเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา
ในการพิจารณาพิพากษาชั้นฎีกาในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๘๓๓/๒๕๓๓ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๗๕๕/
๒๕๓๓ ของศาลแพ่ง ระหว่างนายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ (จำเลยคดีนี้) กับพวก รวม ๓ คน โจทก์
นางจ๊กเกี้ยว แซ่จู้ จำเลย เรื่อง เซาทรัพย์ ขับไล่ โดยเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ จำเลยคดีนี้
มีหนังสือขอความเป็นธรรมถึงประธานศาลฎีกาซึ่งมีข้อความในหนังสืออันเป็นการดูหมิ่นนายชูชาติ
ศรีแสง นายจิระ บุญพจนสุนทร และนายวินัย วิมลเศรษฐ์ โดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลทั้งสาม
เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๕ และวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ จำเลย
ยื่นคำร้องขอคัดค้านผู้พิพากษาโดยมีข้อความในคำร้องอันเป็นการดูหมิ่นนายชูชาติ ศรีแสง โดย
ประการที่น่าจะทำให้นายชูชาติ ศรีแสง เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน
๒๕๓๕ จำเลยยังได้มีหนังสือขอความเป็นธรรม ขอเปลี่ยนผู้พิพากษาต่อประธานศาลฎีกา โดยมี
ข้อความในหนังสืออันเป็นการดูหมิ่นนายชูชาติ ศรีแสง นายจิระ บุญพจนสุนทร และนายวินัย วิมลเศรษฐ์
โดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลทั้งสามเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๕๑ และมาตรา ๑๕๘

LIRT

ศาลอาญาพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๘ การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน เรียงกระทงลงโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ วางโทษจำคุกกระทงละ ๑ ปี และปรับกระทงละ ๑๐,๐๐๐ บาท รวมจำคุก ๔ ปี และปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาพิพากษา คดีมีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๒ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท แม้การกระทำของจำเลยจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้พิพากษาและสถาบันศาลโดยส่วนรวม แต่ก็เป็นเรื่องที่อาจบังเกิดขึ้นได้ ในสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์ และจำเลยได้ยอมรับผิดโดยเข้ามอบตัวพร้อมทั้งให้การรับสารภาพโดยมีการขอขมาโทษต่อผู้เสียหาย อันเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่า จำเลยยังรู้สึกผิดชอบต่อสังคมและสถาบันศาล ด้วยเหตุนี้ เมื่อจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน จึงเห็นสมควรให้ออกาสได้กลับตนเป็นพลเมืองดี โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

โจทก์ร่วมอุทธรณ์ต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ขอให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาโดยไม่รอการลงโทษแก่จำเลย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ร่วมฎีกาต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ขอให้ศาลฎีกาพิจารณาแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้ลงโทษจำเลยสถานหนักโดยไม่รอการลงโทษแก่จำเลย

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ความว่า คดีของจำเลยอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา เนื่องจากศาลฎีกากำลังจะพิจารณาฎีกาของโจทก์ร่วมในปัญหาข้อเท็จจริง ในประเด็นว่า จะรอการลงอาญาแก่จำเลยหรือไม่ ซึ่งโดยปกติแล้ว โจทก์ร่วมจะฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๕ แต่โจทก์ร่วมได้ขอให้ผู้พิพากษาศาลอาญาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาอนุญาตให้ฎีกา และผู้พิพากษาศาลอาญาดังกล่าวได้อนุญาตให้โจทก์ร่วมฎีกา คดีจึงเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกา ซึ่งศาลฎีกาต้องอาศัยบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ มาบังคับกับคดีนี้ ศาลฎีกาจึงจะมีอำนาจพิจารณาซึ่งอาจจะพิจารณาไม่รอการลงโทษแก่จำเลยก็ได้ ซึ่งจะทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพต้องนอนในเรือนจำนาน ๒ ปี ศาลฎีกาจะนำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาบังคับแก่คดีจำเลยไม่ได้เพราะบทบัญญัติดังกล่าวบางส่วนที่ใช้กับคดี ในส่วนที่บัญญัติว่า “ถ้าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ พิจารณาเห็นว่าข้อความ

ที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันสมควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หลายมาตรา ดังต่อไปนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ซึ่งบัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” เพราะการที่บทบัญญัติดังกล่าวเปิดช่องให้ ผู้พิพากษาซึ่งได้พิพากษาตามมาตรา ๒๑๕ ให้รอการลงอาญาแก่จำเลย และผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ก็ได้ พิพากษายืนโดยให้รอการลงอาญาแก่จำเลย แล้วกลับบัญญัติให้ผู้พิพากษาดังกล่าวที่เห็นว่าข้อความ ที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกา นั้น เป็นการคืนคำ เนื่องจาก จำเลยซึ่งได้รับการรอลงอาญาซึ่งคดีสิ้นสุดแล้วโดยไม่ถูกจำกัดสิทธิให้อนในเรือนจำ กลับต้องให้ ศาลฎีกาพิจารณาใหม่ว่าจะรอการลงโทษหรือไม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ นอกจากนั้น บทบัญญัติดังกล่าวยังขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เพราะเป็นการบัญญัติให้ ผู้พิพากษาที่ตัดสินให้จำเลยรอการลงโทษแล้วกลับมาให้ศาลฎีกาพิจารณากลับความเห็นของผู้พิพากษา ที่ตัดสินให้รอการลงอาญาไปแล้ว ทำให้จำเลยอาจถูกศาลฎีกาพิพากษาไม่รอการลงอาญาให้แก่จำเลย ซึ่งทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพถูกจำคุก บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่เป็นธรรม ขัดต่อความสงบสุขของ ประชาชน เพราะผู้พิพากษาที่อ้างว่าพิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันสมควร สู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกานั้นตามศีลธรรมอันดีงามของประชาชนแล้วจะต้องมีบทบัญญัติให้อำนาจ เฉพาะผู้พิพากษาที่ทำความเห็นแย้ง และพิพากษาไม่รอการลงโทษแก่จำเลยเท่านั้น ดังนี้ เห็นได้ชัดเจนว่า คดีของจำเลยสิ้นสุดโดยการรอลงโทษแล้ว กลับจะต้องถูกฟื้นคดีขึ้นมาใหม่ โดยบทบัญญัติดังกล่าว ให้ผู้พิพากษาที่พิพากษาให้รอการลงโทษลงชื่ออนุญาตให้โจทก์ฎีกา เพื่อกลับไปให้จำเลยถูกจำคุก บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นการไม่ถูกไม่ควร ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เพราะการใช้อำนาจโดย องค์กรของรัฐทุกองค์ควรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญ การที่จะตัดสินรอลงโทษและนำคดีมาพิจารณาใหม่เป็นการไม่คำนึงถึงเสรีภาพของ จำเลย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เพราะบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังกล่าวละเมิดสิทธิและเสรีภาพจำเลย และขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เพราะบทบัญญัติประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นการให้สิทธิศาลฎีกาตัดสินจำคุกจำเลย การจำคุก ก็คือการจำกัดเสรีภาพให้บุคคลอยู่ได้เฉพาะในเรือนจำ เป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่ง

เสรีภาพของจำเลย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จำเลยจึงขอให้ศาลอาญาส่งคำร้องให้ศาลฎีกาการพิจารณาพิพากษา และส่งความเห็นเช่นว่านี้ตามทางการ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกามีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และไม่ปรากฏว่า เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้การพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการต่อไป ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และศาลรัฐธรรมนูญมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

“มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

“มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

“มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

“มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

“มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

“มาตรา ๒๓๓ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

“มาตรา ๒๓๔ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้”

“มาตรา ๒๔๕ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามลำดับชั้น

การจ่ายสำนวนคดีให้ผู้พิพากษาและตุลาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ

การเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดี จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี

การโยกย้ายผู้พิพากษาและตุลาการ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาและตุลาการนั้น จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการโยกย้ายตามวาระตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น เป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินการทางวินัย หรือตกเป็นจำเลยในคดีอาญา”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๑๗ ถึง ๒๒๑ คู่ความมีอำนาจฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ฎีกาฟัง”

“มาตรา ๒๑๗ ในคดีซึ่งมีข้อจำกัดว่า ให้คู่ความฎีกาได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย ข้อจำกัดนี้ให้บังคับแก่คู่ความและบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีด้วย”

“มาตรา ๒๑๘ ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปีห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษอย่างอื่นด้วยหรือไม่ ห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง”

“มาตรา ๒๑๙ ในคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ข้อห้ามนี้มีให้ใช้แก่จำเลยในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย”

“มาตรา ๒๒๐ ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์”

“มาตรา ๒๒๑ ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติไว้ว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” มาตรา ๒๔๕ บัญญัติว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระ

LIRT

ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย” และมาตรา ๒๑๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ” ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี จะดำเนินการในศาลใดและมีกระบวนการวิธีพิจารณาคดีอย่างไรต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ได้แก่ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพระราชบัญญัติเฉพาะว่าด้วยศาลชำนานาญพิเศษต่าง ๆ เช่น ศาลภาษี ศาลแรงงาน ศาลคดีเด็กเยาวชนและครอบครัว เป็นต้น เรื่องสำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับศาลยุติธรรม คือ การกำหนดศาลชั้นต้นตามประเภทของคดีเพื่อประโยชน์ในการบริหารความยุติธรรมและเพื่อให้ศาลมีความชำนาญในการพิจารณาพิพากษาคดีแต่ละประเภท นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาเพื่อพิจารณาคดีที่คู่ความยื่นอุทธรณ์และฎีกาคัดค้านคำพิพากษาของศาลล่าง โดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลฎีกาตามที่กฎหมายกำหนด การที่มีศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาเช่นนี้ เป็นประโยชน์อย่างมากในการอำนวยความสะดวกแก่คู่ความโดยเปิดโอกาสให้มีการพิจารณาทบทวนคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ได้หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่พอใจคำพิพากษานั้น แต่การพิจารณาทบทวนคำพิพากษาของศาลล่างโดยศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาดังกล่าว เป็นไปไม่ได้ที่จะให้กระทำได้ทุกคดีความ ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดเงื่อนไขในการยื่นอุทธรณ์และฎีกาตามความสำคัญแห่งข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และผลกระทบของคำพิพากษาว่า คดีลักษณะใดจะอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ คดีลักษณะใดจะฎีกาต่อศาลฎีกาได้ คดีความทั้งหลายที่มาสู่ศาลจึงแบ่งได้เป็นคดีที่ถึงที่สุดศาลชั้นต้นบ้าง ถึงที่สุดในศาลอุทธรณ์บ้าง และบางคดีก็ขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา แล้วแต่กรณี

กล่าวเฉพาะในคดีอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ ๒ ฎีกา หมวด ๑ หลักทั่วไป บัญญัติในมาตราแรกของลักษณะนี้ คือ มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง ว่าภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๑ คู่ความมีอำนาจฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ฎีกาฟัง บทบัญญัติมาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๐ บัญญัติข้อจำกัดและเงื่อนไขว่าคดีลักษณะใดห้ามฎีกาหรือฎีกาได้ในขอบเขตใด ซึ่งเป็นการกำหนดเงื่อนไขในการฎีกากล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นบทบัญญัติข้อห้ามฎีกา

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ที่ผู้ร้องในคดีนี้ได้แย้งว่า ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการยกเว้นข้อห้ามฎีกา โดยบัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป” ผลของการยกเว้นข้อห้ามฎีกาคือ ทำให้คดีที่จะต้องถึงที่สุด ณ ชั้นศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ กลับเป็นคดีที่ไปสู่การพิจารณาทบทวนของศาลฎีกาได้เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว การให้โอกาสคดีไปสู่ศาลสูงสุดเช่นนี้ มิได้ให้เฉพาะแก่โจทก์หรือจำเลยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น โจทก์ก็ฎีกาได้ จำเลยก็ฎีกาได้และมีได้จำกัดว่า ผู้พิพากษาหรืออัยการสูงสุดจะต้องเป็นผู้เห็นแย้งกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ จึงจะอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า การที่มีการฎีกาเช่นนี้ย่อมเกิดขึ้นเพราะมีผู้มีความเห็นได้แย้งกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์อยู่แล้ว คืออย่างน้อยก็ได้แก่โจทก์หรือจำเลยในศาลอุทธรณ์ การเปิดโอกาสให้ยื่นฎีกาตามเงื่อนไขดังกล่าวเพื่อให้ศาลสูงสุดวินิจฉัยเป็นขั้นสุดท้ายจึงเป็นไปเพื่อความยุติธรรมแก่คู่ความทั้งสองฝ่าย พิจารณาแล้วข้อที่ผู้ร้องได้แย้งว่า การอนุญาตให้ฎีกาเป็นการคืนค่าและบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ไม่เป็นธรรม ขัดต่อความสงบสุขของประชาชน เป็นการไม่คำนึงถึงเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นการให้สิทธิศาลฎีกาตัดสินจำคุกผู้ร้อง ซึ่งกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพของผู้ร้อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้โต้แย้งบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ด้วยโวหารเพราะความที่ตนพอใจแล้วที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า ตนมีความผิดและกำหนดโทษสถานเบา และไม่พอใจที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ร่วมฎีกาว่า โทษที่ศาลกำหนดดังกล่าวไม่สาสมแก่การละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของโจทก์ ผู้ร้องคำนึงถึงแต่สิทธิและเสรีภาพของตนแต่ฝ่ายเดียว กรณีนี้มีข้อคดีถึงที่สุดแล้วและมีใช้การคืนค่าของศาลหรือศาลกลับคำพิพากษาของตนเองผู้เสียหายยังมีสิทธิฎีกาขอความยุติธรรมจาก

ศาลสูงสุด ซึ่งจะพิจารณาพิพากษาประการใดก็ต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และโดยอิสระ
คำโต้แย้งของผู้ร้องไม่มีเหตุผลที่จะพิจารณาได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตราต่าง ๆ ที่ผู้ร้องอ้าง

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ มิได้
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และ
มาตรา ๒๓๓ แต่อย่างไร

นายมานิต วิทยาเต็ม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ